

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de zorunlu ve örgün eğitimdeki beslenme krizinin araştırılması, sorunların tespiti ve gerekli çözüm önerilerinin ortaya konması amacıyla Anayasa’ımızın 98. TBMM İçtüzüğü’nün 104. ve 105. maddeleri kapsamında Meclis Araştırması açılması konusunda gereğini saygılarımla arz ederim. 26.10.2023

Dr. Aliye Çayan
Antalya an.

Ömer Fethi Gıner
Kırsele

Ali GÖKÇEK
İstanbul Milletvekili

Nuriye Altın
Kırılgan

Gülizar Bıçkıcıoğlu
Derzi Mv.

Kadim Durmaz
Tokat Mv

SİBEL SÜMER
Trabzon Mv

Deniz YAVUZYILMAZ
Zonguldak Milletvekili

Hakan Şenel
Kocaeli

Ediz ÜN
Kocaeli

Naci Güler
Kocaeli Mv.

Deniz Demir
Ankara Mv.

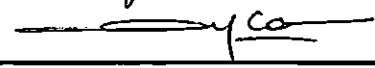
Çiğdem Hızal
MİSİLA Mv.

Talat DİNÇER
Mersin Milletvekili

İlhami Özcan Aygün
Tekirdağ Mv.

Savaş Öner Arslan
MİSİLA Mv.

296. Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
1 Elvan Işık Gezmis	GİRESUN	
2 Uğur Bayraktutan	Artvin	
3 Ayça Taşkent	Van	
4 Vedat Gökdoğan	KIRILLAREĞİ	
Fahri Özkan	Kırklareli	
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		

GEREKÇE

T.C. Anayasası 42. maddesi “kimsenin eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamayacağına” ve “temel eğitimin ilk kademesi olan ilköğretimin, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunlu olduğu ile devlet okullarında parasız olduğunu” belirtmektedir. Yine Milli Eğitim Temel Kanunu 4. maddesi eğitim kurumlarının dil, ırk, cinsiyet ve din ayrımı gözetilmeksizin herkese açık olduğunu güvence altına alırken 8. maddesi kadın, erkek herkese fırsat ve imkan eşitliği sağlanması yükümlülüğünü içermektedir. Fakat tüm bu yasal yükümlülüklerle rağmen, Türkiye’de zorunlu ve örgün eğitimdeki öğrencilerin bir kısmı eğitime devam edememekte ya da zorlu koşullarda eğitimlerine devam etmeye çalışmaktadırlar.

2016’da GSYH içerisindeki payı %4,21 olan eğitim bütçesinin 2023 yılı içindeki payı %3,48’e gerilerken, 2016 yılında eğitime merkezi yönetim bütçesi içinde %19,24 olarak ayrılan pay 2023’te %14,53’e gerilemiş; benzer şekilde, merkezi bütçe yatırım ödeneginden 2022’de MEB yatırımlarına %22,34 oranında pay ayrılırken bu oran 2023’te %12,65’e gerilemiştir.

İstanbul Planlama Ajansı’nın (IPA) “**Ekonomik Krizin Eğitim Maliyeti**” başlıklı raporda ortaya konduğu üzere, 2020’de yapılan eğitim harcamalarının %74,7’si devlet tarafından finanse edilirken bu oran 2021 yılına gelindiğinde %72,5’e gerilemiştir. Bu doğrultuda, 2020 yılında eğitim harcamaları içinde hanelerin yaptığı harcamaların payı %20 iken 2021 yılında %22’ye çıkmış, bu da zorunlu eğitimin maliyetinin beşte birinden fazlasının ailelerin bütçesi üzerinden karşılandığını ortaya koymuştur.

Beslenme krizi özellikle 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında öğrencileri ve velileri en çok etkileyen sorunların başında gelmektedir. Derinleşen ekonomik krizin faturası öğrencilere kesilirken, veliler artan enflasyon karşısında çocuklarının en temel ihtiyaçlarından beslenme ihtiyacını bile karşılamakta zorlanmaktadır. Yukarıda da bahsi geçen IPA raporunda da ortaya konduğu üzere, gıda enflasyonunun aşikar bir sonucu olarak çocuklar yalnızca evde değil okulda da yetersiz beslenmekte ya da beslenemeyip derslere aç gitmektedir. Okul çağındaki çocukların da en az dörtte birinin okula aç gittiği tahmin edilmektedir.

Öte yandan, üniversite öğrencileri de benzer sorunlarla mücadele etmektedir. Hayat pahalılığı karşısında, öğrencilerin en önemli gider kalemlerinden birini beslenme oluşturmaktadır. IPA’nın İstanbul’da Üniversite Öğrencilerinin Ortalama Yaşam Maliyeti araştırmasına göre, İstanbul’da özel yurttan kalan bir üniversite öğrencisinin “Market – Dışarıdan Yemek Harcaması” sadece bir sene içerisinde %315,85, üç kişilik bir evdeyse bir öğrencinin “Market – Dışarıdan Yemek Harcaması” ise %113,29 oranında artış göstermiştir. CHP Yoksulluk Dayanışma Ofisi tarafından hazırlanan “Genç Yoksulluğu Dosyası”nda belirtildiği üzere, üniversite öğrencilerinin yaklaşık %60’ı görece yoksulluk sınırının altında yaşarken öğrencilerin; balık, tavuk, et gibi beslenme açısından önemli olan gıdalara ulaşmakta zorlandıkları, haftada ise en az birkaç gün öğün atladıkları belirtilmektedir.

Bu çerçeveden hareketle Türkiye’de zorunlu ve örgün eğitimdeki beslenme krizinin araştırılması, sorunların tespiti ve gerekli çözüm önerilerinin ortaya konması amacıyla Anayasa’mızın 98. TBMM İçtüzüğü’nün 104. ve 105. maddeleri kapsamında Meclis Araştırması açılması konusunda gereğini saygılarımla arz ederim.